

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2023/2024

Jméno a příjmení studenta: PhDr. Zuzana Fajtlová, DiS.
Identifikační číslo studenta: 98987265

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Sociální psychologie a psychologie práce
ID studia: 472285

Název práce: Způsob spáchání trestného činu a jeho souvislost s vybranými osobnostními charakteristikami pachatele
Pracoviště práce: Katedra psychologie (21-KPS)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: PhDr. Hedvika Boukalová, Ph.D.
Oponent(i): PhDr. Petra Skřivánková, Ph.D.
Mgr. JUDr. Joža Spurný, Ph.D.

Datum obhajoby: 05.09.2024 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh zkoušky: Předseda komise prof. Weiss představil komisi a poprosil školitelku o představení studentky. Školitelka hodnotí autorku jako aktivní, jak po odborné, tak i po stránce angažovanosti. Studentka se věnovala také oblastem forenzní psychologie a v oblasti zdravotní psychologie. Školitelka kladně hodnotila začátek studia studentky, i přes Covid následně studentka zvládla úspěšně zbytek studia. Vyzdvihla také konferenci v Portu, publikační činnost o první psychické pomoci a příspěvek v monografii. Dále studentka získala grant, vyučovala a měla Vědecko-výzkumná činnost a participace v psychologicko-poradenském centru. Autorka zpracovala poměrně komplexní téma, které je nevyklé. Autorka využívá kvalitní data z posudků, které obvykle nejsou zpracovávána. Dále školitelka vyzdvihuje vysokou kvalitu práce. Autorka prokazuje vysokou odbornost ze zdravotní a psychologické praxe. Zkušenost autorky s práci s daty se promítá také do práce. Školitelka navrhuje práci jako prospěla.

Předseda vyzval autorku k prezentaci její disertační práce. Autorka popsala, že cílem její práce bylo hledání souvislostí mezi osobnostní pachatele a způsobem spáchání trestného činu, vraždy. Autorka využívala behaviorální analýzu, indikátory místa činu, analýzu zranění oběti. Autorka také zmiňuje viktimologické aspekty. Autorka využívá odmítnutí při sexuálním násilí jako spouštěč následné vraždy. Výzkumný vzorek čítal 88 pachatelů/ek vražd za posledních 10 let na území České republiky. Autorka analyzovala znalecké posudky z oboru klinické psychologie, kdy součástí byl i výpis průběhu trestného činu, výpovědi pachatele i svědků a výpis ze soudního lékařství. Autorka představila využití kvantitativní analýzy a závěry. Očekávané hypotézy se autorce nepotvrdily. Na druhou

stranu se potvrdily zřejmé vztahy jako, že impulzivní pachatelé neplánují trestný čin a obráceně. Autorka také představila limity práce, zejména malý výzkumný vzorek, data posudků od dvou znalců a kódování dat autorkou.

Doc. Gillernová představila posudek oponenta doc. Spurného, který vyzdvihl relevanci práce pro kriminální praxi a hodnotí práci kladně. Dále hodnotí kvalitní zpracování analýz a úroveň práce. Zmínil pouze mírné, nepodstatné nedostatky práce. Doc. Spurný hodnotí dobrou úroveň teoretické části pro empirickou. Zvolená metodologie byla hodnocena také kladně pro testování hypotéz. Komparace výsledků s existující literaturou je také hodnocena kladně. Do budoucna navrhuje zkoumání motivace pro spáchání trestných činů. Oponent klade otázku ohledně praktického využití výsledků autorčiny práce. Klasifikuje dizertační práci jako prospěla.

Oponentka PhDr. Skřivánková, Ph.D. hodnotí práci jako vysoce kvalitní. Teoretická část je hodnocena také kladně jako pevný základ pro empirickou analýzu, která je kvalitně zpracována. Vyzdvihuje také omezení malého vzorku respondentů. Práce podle oponentky odpovídá standardům. Oponentka vyzdvihuje originální analýzu vztahů mezi osobnostními rysy pachatele a způsobem spáchání vražd. Autorka podle ní dobře využívá svou mezioborovou zkušenost. Oponentka navrhuje otázky ohledně shlukové analýzy a jak by mohly být řešeny limity výzkumu. Následně, jaké jsou etické výzvy při řešení kriminality. Předběžně oponentka klasifikuje práci jako prospěla.

Autorka je následně vyzvána k reakci na otázky oponentů. Nejprve se zabývá využitím jejích výsledků v praxi. Autorka vyzdvihuje vyvrácení předpokladů, které i ona sama na začátku výzkumu měla, aby kriminalisté hned neodsuzovali. Dále se zabývá shlukovou analýzou. Autorka zmiňuje, že shluková analýza ji pomohla najít typologii pachatelů. Autorka prezentuje 11 proměnných, které při výzkumu využila. Výsledky analýzy ukazují dvě skupiny pachatelů. Dále autorka odpovídá na otázku výhod a omezení této analýzy. Zmiňuje limitu velmi malé druhé skupiny pachatelů, která lze pouze omezeně interpretovat. Nakonec autorka reaguje na etické výzvy jejího výzkumu. Zmiňuje zejména dilema, zda jednat s pachateli napřímo nebo využít znalecké posudky.

Paní doc. Gillernová následně otevřela diskusi a vyzvala komisi k dalším otázkám. Paní PhDr. Šolcová, Ph.D. se zeptala na celkový počet pachatelů. Autorka zodpověděla otázku. Pan prof. Šípek položil další otázku, zda autorka zkoumala i muže vs. ženy. Dále se pan profesor ptal na metody získání dat o osobnostních rysech a jak by autorka formulovala svůj poznatek akademické obci. Autorka vysvětluje, že ženy v jejím vzorku spáchaly vraždu na novorozencích a spekulovala, zda je nevyločit ze vzorku. Nakonec se rozhodla ženy ve vzorku ponechat. Osobnostní rysy získala autorka z výsledků psychodiagnostiky. Autorka na závěr vysvětluje, že její poselství pro akademickou obec, že psychologové by měli rozumět zraněním, aby mohli posuzovat průběh činu a mohli získat pravdivé informace od pachatelů. Paní doc. Gillernová vyzdvihuje také fakt, že autorka získala znalecké posudky od velmi zkušených znalců, což klade důraz na autorčiny závěry práce. Pan prof. Weiss klade další otázku ohledně psychiatrických diagnóz. Autorka vysvětluje, že brala v potaz zejména poruchy osobnosti (disociální porucha osobnosti), sexuologické aspekty atd.

Klasifikace obhajoby: prospěl/a (P)

Předseda komise: Weiss Petr, prof. PhDr., Ph.D., DSc.

Členové komise: Gillernová Ilona, doc. PhDr., CSc.

Boukalová Hedvika, PhDr., Ph.D.

Šípek Jiří, prof. PhDr., CSc., Ph.D.

Šolcová Iva, PhDr., Ph.D.

Byl/a jsem seznámen/a s protokolem:.....